

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

ZAGOTAVLJANJE

VARNOSTI

in

ZDRAVJA

NA MANJŠIH GRADBIŠČIH

PRIROČNIK Z OSNOVNIMI
INFORMACIJAMI IN NAVODILI

Copyright © Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Vse pravice pridržane. Priročnika ni dovoljeno reproducirati ali distribuirati v kakršnikoli obliki brez predhodnega pisnega dovoljenja Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

331.45:69(035)
614.8:69(035)

TRATNIK, Etbin

Zagotavljanje varnosti in zdravja na manjših gradbiščih :
priročnik z osnovnimi informacijami in navodili / Šbesedilo Etbin
Tratnik, Jože Nose ; ilustracije Health and Safety ExecutiveČ. - 3.
izd. - Ljubljana : Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
2006

ISBN-10 961-6471-09-0
ISBN-13 978-961-6471-09-1
I. Gl. stv. nasl. 2. Nose, Jože
229160192

V zvezi z vašimi vprašanji glede zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu se lahko obrnete na:

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Sektor za varnost in zdravje pri delu
Kotnikova 5, 1000 Ljubljana
tel.: 01/369 77 00
faks: 01/369 78 30
spletna stran:
<http://www.mddsz.gov.si>

Inšpektorat RS za delo
Parmova 33, 1000 Ljubljana
tel: 01/280 36 60
fax: 01/280 36 77
spletna stran:
<http://www.id.gov.si>

Koristne informacije v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu lahko dobite tudi na naslednjih spletnih straneh:

Slovenski portal za varnost in zdravje pri delu (slovenska stran
Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu):
<http://si.osha.eu.int/>

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2004:
(V)GRADIMO VARNO(ST)
<http://si.osha.europa.eu/et2004>

V zvezi z vodenjem vašega podjetja:

- ☐ Ali poznate zahteve Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur. list RS, št. 83/05)?
- ☐ Ali poznate zahteve Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. list RS št. 56/99, 64/01)?
- ☐ Ali posvečate dovolj pozornosti načrtovanju, organiziranju in nadzorovanju vašega dela?
- ☐ Ali preverjate, kaj se dejansko dogaja in, če je to potrebno, ustavite nevarno izvajanje delovnih nalog?
- ☐ Ali veste, kje lahko poiščete nasvet v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu?
- ☐ Ali ste zadovoljni s trenutnim stanjem v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu v vašem podjetju?

POROČANJE O NEZGODAH PRI DELU

Če se nekdo od delavcev, ki je zaposlen pri vas ali dela na vašem delovišču, poškoduje, zagotovite naslednje:

- ☐ takoj (po telefonu) obvestite Inšpektorat RS za delo in organ, ki je pristojen za notranje zadeve (Policijo), če gre za nezgodo pri delu s smrtnim izidom ali nezgodo, pri kateri je prišlo do hudih poškodb, kot so zlom, amputacija ali izguba vida.
- ☐ Obvestite Inšpektorat RS za delo (pisno, z obrazcem) o vsaki nezgodi, povezani z delom, ki je bila vzrok za več kot tridnevno odsotnost z dela.
- ☐ Obvestite Inšpektorat RS za delo tudi v primeru, če se je na delovišču poškodoval nekdo, ki ne dela na vašem delovišču (obiskovalci, naključni mimoidoči).

POROČANJE O NEZGODAH PRI DELU

Obvestite lahko na naslednji način:

- ▼ Telefonska številka Inšpektorata RS za delo:
01/280 36 60
- ▼ Obrazec lahko na Inšpektorat RS za delo pošljete po pošti ali po faksu:
Inšpektorat RS za delo
Parmova 33
1000 Ljubljana
faks: 01/280 36 77

Obrazec za prijavo nezgode in navodila za izpolnjevanje obrazca dobite na spletni strani:

<http://www.id.gov.si/index.php?id=4757>

- ▼ Tel. številka Policije: 113

(V)gradimo varno(st) je kampanja za varnost in zdravje pri delu na gradbiščih, ki jo je v letu 2004 organizirala Evropska Agencija za varnost in zdravje pri delu iz Bilbao

Spletni naslov, kjer dobite več informacij o tej kampanji je: <http://si.osha.europa.eu/et2004>

SKRB ZA DELAVCE

Ali so delavci, ki so zaposleni pri vas:

- ☐ ustrezno usposobljeni za varno in zdravju neškodljivo izvajanje dela, ki ga opravljajo?
- ☐ primerno nadzirani in obveščeni o tveganjih in potrebnih ukrepih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu?

Ali se z delavci ali njihovimi predstavniki (delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu ali svet delavcev) posvetujete o vprašanjih glede zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu?

Ali imajo delavci na gradbišču na voljo:

- ☐ ustrezne umivalnice in stranišča?
- ☐ garderobe in garderobne omarice?
- ☐ prostor za počitek, sušenje oblačil in ogrevanje?
- ☐ prostor, kjer se lahko prehranjujejo?
- ☐ ustrezno delovno opremo in osebno varovalno opremo (npr. čelade, rokavice, obleka)?

Vsi, ki delajo v gradbeništvu, lahko pripomorejo k boljši varnosti in zdravju pri delu!

Ko s pogodbo delo oddajate drugim, ali naredite oziroma zagotovite naslednje:

- ☐ ali preverite, kako zagotavljajo varnost in zdravje pri delu ljudje, s katerimi nameravate sodelovati (jim oddati delo s pogodbo)?
- ☐ ali jim posredujete ustrezne informacije v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu na vašem gradbišču (pisni sporazum, varnostni načrt, drugi dogovorjeni ukrepi)?
- ☐ ali se posvetujete z njimi preden začnejo z delom?
- ☐ ali pred začetkom dela podizvajalcev preverite, da je gradbišče ustrezno urejeno (urejeni odri, urejeni dostopi, zavarovana nevarna območja, urejeni pomožni prostori)?
- ☐ ali preverjate, če se podizvajalci držijo dogovorjenih skupnih ukrepov, kot so:
 - ▼ priključevanje brezhibne delovne opreme na vire energije,
 - ▼ shranjevanje nevarnih snovi na ustreznih mestih,
 - ▼ skrb za red in čistočo na gradbiščih,
 - ▼ zagotavljanje prostih prometnih in transportnih poti,
 - ▼ izvajanje ukrepov požarnega varstva in drugo.

KONTROLNA LISTA ZA ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU NA GRADBIŠČU

Naslednje strani vsebujejo bistvene kontrolne liste v zvezi z nekaterimi nevarnostmi, ki so najpogostejše prisotne na gradbiščih. Vprašanja na teh listah vam bodo pomagala, ko boste ugotavljali, če je vaše gradbišče urejeno tako, da sta zagotovljena varnost in zdravje pri delu.

OPOMBA: Navedena so samo nekatera osnovna vprašanja!

*Ali so odprtine v tleh in medetažnih konstrukcijah
zavarovane s stabilnimi in trdnimi pokrovi ali varnostnimi
ograjami?*

- ☐ Ali ima vsak delavec zagotovljen varen dostop do svojega delovnega mesta?
- ☐ Ali so poti za dostop v dobrem stanju in jasno označene?
- ☐ Ali so robovi, preko katerih lahko delavci padejo, zavarovani z ustreznimi varnostnimi ograjami?
- ☐ Ali so odprtine v tleh in medetažnih konstrukcijah zavarovane s stabilnimi in trdnimi pokrovi ali varnostnimi ograjami?

“Delavec se je smrtno poškodoval, ko je padel skozi nepodprto prekrivno ponjavo. Prekrivne ponjave se pogosto uporabljajo za začasno pokritje odprtin v strehah.”

- ☐ Ali je delovišče urejeno, in ali je material varno skladiščen?
- ☐ Ali je razsvetljava ustrezna?

*Ali so na voljo umivalniki s toplo in hladno tekočo vodo, milo
in papirnate brisače?*

POMOŽNI PROSTORI (ZA HIGIENO, POČITEK, PREHRANO)

- ☐ Ali so na voljo ustrezno osvetljena in redno čiščena stranišča?
- ☐ Ali so na voljo umivalniki s toplo in hladno tekočo vodo, milo in brisače?
- ☐ Ali so umivalniki dovolj veliki za umivanje komolcev? Ali so umivalniki redno čiščeni?
- ☐ Ali so na voljo prostori, kjer se delavci lahko preoblečejo, posušijo in shranijo oblačila?
- ☐ Ali je zagotovljena hladna pitna voda in kozarci?
- ☐ Ali je na gradbišču zagotovljen ustrezen prostor za prehrano delavcev, opremljen z mizami, stoli in obešalniki za obleko?
- ☐ Ali lahko vsakdo, ki želi uporabiti prostore za higieno, počitek ali prehrano, pride do teh prostorov varno in enostavno?

*Ali so postavljene ustrezne zapore in označbe,
ki preprečujejo uporabo nedokončanih odrov?*

- ☐ Ali imate za odre, ki jih uporabljate, načrt z izračunom in navodili za varno montažo in demontažo?
- ☐ Ali je nosilnost odra dovolj velika glede na načrtovano delo, glede na težo materiala, ki ga delavci potrebujejo pri delu na odru in ali je ta material enakomerno razmeščen?
- ☐ Ali so odri ustrezno vzdrževani?
- ☐ Ali je zagotovljeno redno nadzorstvo odrov (najmanj enkrat mesečno)? Ali so odri pregledani vsakič, ko so spremenjeni, poškodovani, po neugodnih vremenskih razmerah ali kadar oder uporabljajo delavci različnih delodajalcev?
- ☐ Ali vodite zapisnik pregledov?

“Pleskar je padel 6 m v globino, ko se je “doma narejen” oder prevrnil. Uporabljal je lestev, ki je bila postavljena na delovni pod odra, tako da je lahko pleskal zgornje nadstropje dvonadstropne hiše.”

- ☐ Ali so tipski odri postavljeni in uporabljeni v skladu z navodili proizvajalca oziroma dobavitelja?
- ☐ Ali je podlaga primerna za uporabo premičnih odrov na kolesih (ravna, trdna, brez neravnin)?
- ☐ Ali so kolesa premičnih odrov zavarovana pred premikanjem, preden se oder začne uporabljati? Ali zagotovite, da med premikanjem odra na njem ni ljudi, materiala ali delovne opreme?

Ali so kolesa premičnih odrov zavarovana pred premikanjem, preden se oder začne uporabljati? Ali zagotovite, da med premikanjem odra na njem ni ljudi, materiala ali delovne opreme?

- ☐ Ali odre postavljajo, spreminjajo in demontirajo samo strokovno usposobljeni delavci, ki so zdravstveno sposobni za delo na višini in pod neposrednim nadzorstvom vodje posameznih del?
- ☐ Ali so vse stojke (vertikalne cevi) opremljene s podložnimi ploščicami (ali, kjer je to potrebno, z lesenimi ploščami - deskami)?
- ☐ Ali so nameščene vse stojke, prečke, diagonalni elementi, spona (vezne spojke) itd.?
- ☐ Ali je oder pritrjen na stavbo ali konstrukcijo na dovolj mestih, da se prepreči prevrnitev odra?
- ☐ Ali so na vsakem robu nameščene ustrezne ograje (zgornja prečka, prečka kolenskega varovanja in spodnji varovalni rob) oziroma je na drug način ustrezno poskrbljeno za varovanje pred padci v globino?

“Pleskar se je smrtno poškodoval pri padcu iz prve etaže odra med barvanjem okna spalnice. V ograji odra ni bilo niti prečke kolenskega varovanja niti spodnjega varovalnega robu.”

- ☐ Ali so izvedeni ustrezni varnostni ukrepi za preprečitev padca materiala z odra?
- ☐ Ali so delovni podi odra sestavljeni iz ustreznih desk (dimenzije, material desk)? Ali so te deske postavljene tako, da se preprečijo zdrsi ali spotikanje?
- ☐ Ali so postavljene ustrezne zapore in označbe, ki preprečujejo uporabo nedokončanih odrov?

Ali so lestve postavljene tako, da ne zdrsnejo ali se zvrnejo?

LESTVE

- ☐ Ali se lestve uporabljajo samo v primerih, ko gre za kratkotrajna in lažja dela?
- ☐ Ali so lestve v dobrem stanju?
- ☐ Ali so lestve naslonjene na trdno površino in ne na krhek, lomljiv material?
- ☐ Ali so lestve postavljene tako, da ne zdrsnejo ali se zvrnejo?
- ☐ Ali lestve segajo najmanj 1 m preko mesta naslanjanja? Če ne, ali so zagotovljena druga ustrezna držala?
- ☐ Ali so lestve nameščene tako, da se delavcem ni potrebno preveč stegovati, da opravijo delo?

Ali so robovi streh zavarovani, tako da preprečujejo padec ljudi in materiala?

DELO NA STREHI

- ☐ Ali so robovi streh zavarovani, tako da preprečujejo padec ljudi in materiala?
- ☐ Ali ste ugotovili, kje gre za krhek material, kot so cementne plošče ali strešna okna?
- ☐ Ali ste izvedli ukrepe za preprečevanje padca ljudi skozi nenosilno kritino pri delu na strehi, npr. z zagotovitvijo ograj, pokrovov ali delovnih ploščadi?
- ☐ Ali so med pokrivanjem in drugih delih na industrijskih objektih nameščene lovilne mreže, ki preprečujejo padec ljudi z roba strehe ali skozi nenosilno kritino?
- ☐ Ali so lovilne mreže nameščene v skladu z navodili proizvajalca?
- ☐ Ali zagotavljate, da se pod območjem, kjer se izvaja delo na strehi, ne nahajajo ljudje?

“Krovec se je smrtno ponesrečil pri padcu skozi nezavarovano krhko strešno okno, ko je odkrival in ponovno pokrival streho.”

Ali se izkopavanje izvaja pod strokovnim nadzorom?

IZKOPAVANJE

- ☐ Ali so izvedeni ustrezni varnostni ukrepi za izkopavanje, ki preprečujejo zrušitev zemeljskih plasti z bočnih strani in usip izkopanega materiala (zagatne stene, razpiranje ali ureditev brežin pod kotom notranjega trenja zemljine)?
- ☐ Ali so uporabljene varne metode za vstavljanje podpornih elementov, tako da se med vstavljanjem delavci ne nahajajo v nerazprtih jarkih?
- ☐ Ali je zagotovljen varen dostop v izkop; npr. z lestvijo, ki je dovolj dolga in varno postavljena?
- ☐ Ali so nameščene ograje ali druga zaščita, da se zagotovi, da ljudje ali stroji ne padejo v izkope?
- ☐ Ali so zagotovljene ustrezne blokade, da se tovornjaki-prekucniki ne zvrnejo v izkop?
- ☐ Ali bi lahko izkopi vplivali na stabilnost sosednjih konstrukcij ali delovnih mest, kjer se izvajajo dela?
- ☐ Ali so materiali, odpadki in oprema odloženi na ustrezni razdalji od zgornjega roba izkopa, da ni nevarnosti za zrušitev brežine?
- ☐ Ali se izkopavanje izvaja pod strokovnim nadzorom?

“Delavec se je smrtno poškodoval zaradi zasutja zemlje, medtem ko je postavljajl cevovod v 4 m globokem jarku. Na voljo je bil tipski opaž, vendar je delavec delal 3 m stran od njega.”

*Ali naročate material (npr. cement in podobno)
v 25-kilogramskih vrečah?*

ROČNO PREMEŠČANJE BREMEN

- ☐ Ali so na gradbišču nosilni tramovi streh, bruna, robniki pločnikov ali material v vrečah, ki jih je treba ročno premeščati?

Če je tako, ali:

- ▼ lahko izberete (uporabljate) lažje materiale?
 - ▼ uporabljate samokolnice, dvigala, vzvode in drugo opremo, s čimer zagotovite čim manjše ročno premeščanje bremen?
 - ▼ naročate material (npr. cement in podoben material) v 25-kilogramskih vrečah?
 - ▼ se lahko izognete zidanju z zidaki, ki tehtajo več kot 20 kg?
- ☐ Ali so delavci ustrezno usposobljeni za varno ročno premeščanje bremen?

Ali je vzvratno vožnjo mogoče odpraviti z vzpostavitvijo enosmernega prometa?

Če to ni mogoče, ali je poskrbljeno za ustrezno usposabljanje delavcev, ki usmerjajo vozila?

PROMET, VOZILA IN OPREMA

- ☐ Ali so prometne poti za vozila in pešce med seboj ločene?

Če ne, ali:

- ▼ so poti za vozila in pešce med seboj ločene, npr. z uporabo ograj?
- ▼ dostavljavce materiala opozarjate na ureditev prometa in nevarnosti na območju gradbišča in jim dajete navodila, kako naj ravnaajo?
- ▼ ste namestili ustrezne opozorilne znake?

- ☐ Ali je zagotovljen dovolj velik prostor okoli obračajočih se vozil?

“Izkušen delavec se je smrtno poškodoval zaradi obračanja bagra. Delavec je hotel iti mimo stroja, ko ga je bager stisnil ob steno.”

- ☐ Ali je vzvratno vožnjo mogoče odpraviti z vzpostavitev enosmernega prometa? Če to ni mogoče, ali je poskrbljeno za ustrezno usposabljanje delavcev, ki usmerjajo vozila?

“Delavec se je smrtno poškodoval, ko ga je zadel tovornjak, ki je vozil vzvratno na gradbišču. Območje za obračanje je bilo blokirano zaradi parkiranih avtomobilov, voznik pa je vozil vzvratno brez pomoči delavca, ki bi ga usmerjal.”

Ali so vozila ustrezno vzdrževana?

PROMET, VOZILA IN OPREMA

- ☐ Ali so vozila in oprema ustrezno vzdrževani, npr. ali krmilne naprave, luči, ročna in nožna zavora pravilno delujejo?
- ☐ Ali so vozniki ustrezno usposobljeni za uporabo vozil oziroma opreme?
- ☐ Ali so bremena ustrezno zavarovana?
- ☐ Ali ste poskrbeli za to, da se delavci prevažajo samo na vozilih, ki so temu namenjena?
- ☐ Ali ste zagotovili, da se vozila in oprema ne uporabljajo na nevarno nagnjenih pobočjih?

*Ali za delo, ki ga izvajate, uporabljate ustrezna orodja
in stroje?*

ORODJE IN STROJI

- ☐ Ali za delo, ki ga izvajate, uporabljate ustrezna orodja in stroje?
- ☐ Ali so vsi nevarni deli strojev (zobniki, verižni pogon, pogonske gredi strojev itd.) ustrezno zavarovani?
- ☐ Ali so nameščena ustrezna varovala, ki so primerno vzdrževana?
- ☐ Ali so orodja in stroji vzdrževani v dobrem stanju in ali vse varnostne naprave pravilno delujejo?
- ☐ Ali so vsi upravljalci strojev ustrezno usposobljeni?

“Upravitelj vrtalnega stroja se je smrtno poškodoval, ko so se mu njegove hlače zapletle v rotirajoče dele stroja, ki ga je uporabljal.”

Ali so upravljalci strojev ustrezno usposobljeni?

GRADBENA DVIGALA

- ☐ Ali je opremo namestila (instalirala) ustrezna oseba?
- ☐ Ali so upravljalci strojev (dvigalisti) ustrezno usposobljeni?
- ☐ Ali je nominalna nosilnost dvigala jasno označena?
- ☐ Ali imajo dvigala veljavno poročilo o preskusu in zapisnik o pregledu?
- ☐ Ali so bili izvedeni varnostni ukrepi, ki preprečujejo, da bi delavce zadel kateri od premikajočih se delov dvigala?

“Gradbeni delavec se je smrtno poškodoval, ko ga je stisnilo med kletko in konstrukcijo tovornega dvigala. Dvigalo se je nepričakovano premaknilo zaradi pokvarjenega varovalnega sistema. Dvigalo je bilo slabo vzdrževano in ni imelo veljavnega poročila o preskusu.”

*Ali so zagotovljene ustrezne evakuacijske poti?
Ali je zagotovljeno, da so te poti vedno proste?*

NUJNI PRIMERI

- ☐ Ali ste določili postopke za ukrepanje v nujnih primerih, kot je npr. evakuacija delovišča v primeru požara?
- ☐ Ali delavci na delovišču poznajo te postopke?
- ☐ Ali so na voljo sredstva za alarmiranje, in ali delujejo?
- ☐ Ali je možno z delovišča obvestiti službo za ukrepanje v nujnih primerih?
- ☐ Ali so zagotovljene ustrezne evakuacijske poti? Ali je zagotovljeno, da so te poti vedno proste?
- ☐ Ali je zagotovljeno nudenje prve pomoči v primeru poškodb (ustrezni prostori, oprema, usposobljeni delavci)?

Ali so zagotovljeni ustrezni gasilni aparati?

☐ Ali zagotavljate, da:

- ▼ je količina vnetljivih materialov, tekočin in plinov na delovišču čim manjša?
- ▼ so ti materiali ustrezno skladiščeni?
- ▼ so jeklenke z vnetljivim plinom po uporabi vedno vrnjene v zračeno skladišče?
- ▼ je kajenje in uporaba drugih žarečih virov prepovedana na območju, kjer se uporabljajo oziroma skladiščijo vnetljivi plini in tekočine?
- ▼ so jeklenke s plinom, pripadajoče cevi in oprema ustrezno vzdrževane in v dobrem stanju?
- ▼ so ventili jeklenk s plinom popolnoma zaprti, ko se ne uporabljajo?
- ▼ se vnetljivi in gorljivi odpadki redno odstranjujejo in spravljajo v ustreznih zabojih ali vozičkih?
- ▼ so na gradbišču na voljo gasilni aparati in da se ti nahajajo na ustreznih mestih?

“Cestni delavec se je smrtno poškodoval pri eksploziji stacionarne cisterne z gorivom. Cisterna je bila spraznjena, očiščena, prezračena in označena kot “brez goriva”, vendar je vroč material pri varjenju vžgal gorivo, ki se je nahajalo v črpalkah/ceveh, ki so bile še vedno povezane s cisterno.”

Ali ste ugotovili, katere nevarne snovi in materiale uporabljate?

NEVARNE SNOVI

- ☐ Ali ste ugotovili, katere nevarne snovi in materiale uporabljate, kot so npr. azbest, svinec, topila, barve, cement in prah?
- ☐ Ali ste preverili, če delo z azbestom na delovišču izvaja izvajalec, ki ima za to dovoljenje, izdano s strani Ministrstva za okolje in prostor? Za večino delovnih nalog v zvezi z azbestom se zahteva posebno dovoljenje.
- ☐ Ali ste izvedli ukrepe za preprečevanje ali nadziranje izpostavljenosti nevarnim snovem, in sicer z:
 - ▼ izvajanjem dela na drugačen način, tako da se tveganje popolnoma odpravi?
 - ▼ uporabo manj nevarnega materiala?
 - ▼ uporabo orodij, ki so opremljena z odsesovalniki prahu?

Ali so delavci ustrezno usposobljeni in obveščeni?

NEVARNE SNOVI

- ☐ Ali so bili delavci deležni ustreznega usposabljanja in so dobili informacije o tveganjih, povezanih s hrupom na delovišču? Ali delavci vedo, kaj je treba narediti za izogibanje tem tveganjem?
- ☐ Ali ste določili postopke, po katerih se delo izvaja tako, da je preprečen kontakt z mokrim cementom (ta lahko povzroči dermatitis in razjede)?
- ☐ Ali ste organizirali zdravstveni nadzor nad ljudmi, ki uporabljajo določeno vrsto nevarnih snovi (npr. svinec)?

Na spletni strani Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu:

<http://si.osha.europa.eu/et2003>

lahko najdete veliko informacij o aktivnosti in rezultatih Evropskega tedna varnosti in zdravja pri delu 2003, katerega slogan je bil: »NEVARNE SNOVI – RAVNAJ SKRBNO!«.

*Ali zagotavljate uporabo ustrezne osebne varovalne opreme
za varovanje sluha v hrupnih območjih?*

- ☐ Ali so bili delavci deležni ustreznega usposabljanja in so dobili informacije o tveganjih, povezanih s hrupom na delovišču, in kaj je treba narediti za izogibanje tem tveganjem?
- ☐ Ali ste ugotovili in ocenili raven izpostavljenosti delavcev hrupu?
- ☐ Ali je raven hrupa možno znižati z uporabo drugih delovnih metod ali izbiro manj hrupne delovne opreme, npr. z opremljanjem strojev z dušilci zvoka?
- ☐ Ali zagotavljate, da so ljudje, ki niso vključeni v delovni proces, odmaknjeni od vira hrupa?
- ☐ Ali zagotavljate uporabo ustrezne osebne varovalne opreme za varovanje sluha v hrupnih območjih?
- ☐ Ali so območja, kjer je treba nositi osebno varovalno opremo za varovanje sluha, ustrezno označena?
- ☐ Ali ste organizirali zdravstveni nadzor nad ljudmi, ki so izpostavljeni visokim ravnam hrupa?

Na naslednjih spletnih naslovih so na voljo podrobnejše informacije o kampanji "Prenehajte s tem hrupom!":

<http://si.osha.europa.eu/et2005>

<http://ew2005.osha.europa.eu>

Ali ste ugotovili in ocenili tveganja za delavce, ki uporabljajo vibracijska orodja?

LOKALNE VIBRACIJE (DLAN-ROKA)

- ☐ Ali so bili delavci deležni ustreznega usposabljanja?
Ali so dobili informacije o tveganjih, povezanih s hrupom na delovišču in kaj je treba narediti za izogibanje tem tveganjem?
- ☐ Ali ste ugotovili in ocenili tveganje za delavce zaradi daljše uporabe vibracijskih orodij, kot so udarna kladiva, kotni brusilniki ali vrtni stroji?
- ☐ Ali ste zagotovili, da je izpostavljenost lokalnim vibracijam (dlan-roka) zmanjšana na najnižjo možno raven z izbiro ustreznega načina dela ali opreme?
- ☐ Ali se uporabljajo orodja z znižano ravniyo vibracij, kjer je le mogoče?
- ☐ Ali zagotavljate ustrezno vzdrževanje vibracijskih orodij?
- ☐ Ali ste organizirali zdravstveni nadzor nad ljudmi, ki so izpostavljeni visokim ravnam lokalnih vibracij (dlan-roka), predvsem če gre za daljšo izpostavljenost?

Ali uporabniki preverjajo in vizualno pregledujejo delovno opremo? Ali je delovna oprema redno pregledovana in preskušana s strani oseb ali organizacij, ki imajo dovoljenje za opravljanje teh nalog?

OSKRBA Z ELEKTRIČNO IN DRUGO ENERGIJO

- ☐ Ali imate podatke o obstoječih instalacijah na delovišču (npr. električni kabli in plinske cevi)? Ali ste izvedli vse potrebne ukrepe, da se preprečijo nevarnosti v zvezi s temi instalacijami?
- ☐ Ali imate podatke o obstoječih "skritih" električnih kablilih in drugih instalacijah? Ali so te instalacije ustrezno označene in so izvedeni vsi ukrepi za varno delo?
- ☐ Ali so prostozračni električni vodi premeščeni izven gradbišča oziroma je prekinjen električni tok? Če to ni mogoče, ali so postavljene varnostne pregrade, ki zagotavljajo, da vozila in napeljave ne pridejo v stik s prostozračnimi električnimi vodi? Kadar morajo vozila voziti pod električnimi vodi, ali so postavljeni ustrezni opozorilni znaki in viseče zaščitne table?
- ☐ Ali uporabljate orodja na baterije ali nizkonapetostne sisteme?
- ☐ Ali so kabli in vodi zavarovani pred poškodbami?
- ☐ Ali so vsi priključki na električno omrežje pravilno narejeni in se uporabljajo ustrezni vtiči?

*Ali je poskrbljeno za ustrezno ločenost (ograje, označbe)
delovnih območij od okolice?*

VAROVANJE MIMOIDOČIH

- ☐ Ali je poskrbljeno za ustrezno zavarovanje gradbišča proti okolici (ograje, označbe)?
- ☐ Ali so dela na cesti ustrezno označena, osvetljena in zavarovana?
- ☐ Ali so mimoidoči varni pred padajočimi predmeti?
- ☐ Ali po končanem delovnem dnevu preverite, če:
 - ▼ je delovišče zavarovano (ograje, označbe itd.)?
 - ▼ so vse lestve odstranjene oziroma njihove prečke zavarovane tako, da jih nihče ne more uporabljati?
 - ▼ izkopi in odprtine ustrezno pokrite oziroma zavarovane z ograjami?
 - ▼ je delovna oprema zavarovana tako, da se prepreči vsaka nepooblaščen uporaba?
 - ▼ so vnetljive ali nevarne snovi shranjene v zaprtem (zaklenjenem) skladišču?

“Deček se je smrtno poškodoval, ko je padel z odra, ki je bil postavljen ob stanovanjski blok. On in drugi dečki so splezali na oder z občinske pešpoti.”

DRUGE PUBLIKACIJE

- ☐ Na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve:
<http://www.mddsz.gov.si/index.php?id=5719>
je na voljo publikacija v elektronski obliki z naslovom:

VARNOST NA GRADBIŠČIH – KOORDINATORJI ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

- ☐ Koristne informacije lahko najdete v informativnih biltenih, ki jih je izdala Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (Bilbau).
- ☐ Na spletni strani:
<http://osha.europa.eu/publications/factsheets>

lahko dobite naslednje informativne biltene v elektronski obliki:

- ▼ Informativni bilten št. 48: Varnost in zdravje pri delu na manjših gradbiščih
- ▼ Informativni bilten št. 49: Varo delo na strehah
- ▼ Informativni bilten št. 50: Obvladovanje hrupa v gradbeništvu
- ▼ Informativni bilten št. 51: Azbest v gradbeništvu
- ▼ Informativni bilten št. 55: Doseganje višjih standardov varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu

KAMPANJE EVROPSKEGA TEDNA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu je informativna kampanja, s katero poskušamo spodbuditi prizadevanja za odpravo ključnih problemov na področju varnosti in zdravja pri delu ter pospešiti izmenjavo koristnih informacij o primerih dobre prakse, ki lahko pomagajo pri reševanju teh problemov.

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2002:
Obvladajmo stres!

<http://si.osha.europa.eu/et2002>

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2003:
Nevarne snovi – Ravnaj skrbno!

<http://si.osha.europa.eu/et2003>

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2004:
(V)gradimo varno(st)

<http://si.osha.europa.eu/et2004>

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2005:
Prenehajte s tem hrupom!

<http://si.osha.europa.eu/et2005>

Evropski teden varnosti in zdravja pri delu 2006:
Varen začetek

<http://si.osha.europa.eu/et2006>

☐ Besedilo:

Etbin Tratnik, univ. dipl. inž.

Jože Nose, univ. dipl. inž.

☐ Viri:

1. Health and Safety Executive: The absolutely essential health and safety toolkit for the smaller construction contractor, HSE Books, London, 2002

2. Tratnik E., Srna M., Nose J.: Varnost na gradbiščih – koordinatorji za varnost in zdravje pri delu, Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve, 2002

3. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list Republike Slovenije, št. 56/99 in 64/01)

4. Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Uradni list Republike Slovenije, št. 83/05)

5. Pravilnik o programu in načinu usposabljanja koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Uradni list Republike Slovenije, št. 59/02)

☐ Ilustracije:

Health and Safety Executive iz Londona; uporaba ilustracij z dovoljenjem Her Majesty's Stationery Office št. C02W0004459

